

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlerőnyek címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adának vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 30 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wellzeile 22.
„ Haasenstein és Voglertnél (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-tér 9 szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

(T.) A magyar delegációnak a külügyek feletti vitatkozása kellemetlen hatást hagyott hátra a komolyabb közönségnél.

Akár a tárgy fontosságát, akár az országgyűlés választottjainak magas állását tekintjük, ama vitától méltán azt várhatta volna a közönség, hogy a magyar-osztrák ministeriumnak, különösen a porosz-francia háborúra vonatkozó eljárása iránt ép oly világos, mint elhatározott véleményt, sőt ítéletet nyerjen. E várakozás annál jogosultabb volt, mert a fenforgó kérdésnél Jánusnak hátsó szeméi is a kívánt szolgálatot megtehették volna.

A mondottak helyett, kivéve egy-két szónok világosabb érveléseit, elhatározottabb következtetéseit, a delegatio vitatkozásaiban a törekvés a külügyér eljárásában minden áron hibát fedezni fel; valamint az e czélból szőnyegre hozott elménczések és elmefuttatások voltak aránytalanul tulnyomók.

A hibáztatásnak végeossza nem volt, de hogy mi jobbat, czélszerűbbet kellett volna tehát tenni, avval a leghevesebb hibáztató is adós maradt.

A helyett, hogy a delegatio eljárását hosszasabban bírálók, jobban eligazodunk, ha a tényekhez fordulunk.

Meggyőződésünk szerint a magyar-osztrák ministerium correct járt el, midőn a háboru kezdetén a semlegesség terére lépett, s ez állását mostanig változatlanul megtartotta. Ez állás választásánál és megtartásánál a ministeriumnak elég biztos alapot szolgáltatott a háboru kezdetén nyilvánult s mindvégig megmaradt közvélemény.

Ez állításunk igazolásául szolgálhat azon kétségtelen tény, miszerint jelentékenyebb hírlapjaink közül csak egyetlen egy volt, mely mindjárt kezdetben harci trombitába fújt, s azt mostanig folytonosan harsogtatta.

Mi szívesen olvastuk a „Reform“-nak szép vezércikkeit; mi elismerjük eme hírlap érdemeit, hogy a felette fontos tárgyat a maga szempontjából észszel és erőlyesen ismertette; de hogy elmés cikkei a közvéleményben valamely jelentékenyebb változást, annál kevésbé átsapást idéztek volna elő, azt merőben tagadjuk. Nagy a különbség a vízbeestettért a parton rimázkodó s kezeit tördelő és a között, ki megmentésére elszántsággal ugrik a hullámok közé.

Hogy a rokonszeny a francziák részére azon mérvben nőtt, melyben ezek szenvedése s hősiesség feláldozása növekedett, az ellenség pedig elbizakodottabbá, embertelenebbé vált: az kétséget nem szenved; de a rokonszenvtől a tetteges áldozatkész segélyig még igen sok van.

S vajjon mi szolgáltatotta a közvéleménynek az indokokat, hogy eleitől fogva mostanig a semlegeségi politikát pártolja?

A nyugoti hatalmak általában a háboru lokálizálása mellett buzogtak.

Szövetségesekre azon nemzetek közül sem számíthatunk, kiknek a francziák győzelme legalább is annyira érdekükben lesz vala, mint nekünk; midőn ellenben szövetségünk a hadizenővel, kétségtelenül ellenfelünknek is megszerezte volna a szövetségest, s mindezeknél önmérséklésünkre még fontosabb okul szolgálhatott, hogy a háborura készületlenek voltunk; s kész erőnket is tetemesen bénította volna a testvéries rokonszeny, melylyel a birodalom egy

tetemes és nagy befolyásu része ellenkező irányban viseltetett.

Tudjuk, hogy a mondottakkal csak azokat ismételjük, mik a háboru kezdete óta már százszor elmondattak; de a mondottak kétségtelen tények, melyek erejüket ismételt felemlítés által nem veszítik, s kellőleg nem indokolt elmefuttatásokkal szemben természetes tulsulylyal bírnak.

Vagy talán a porosz fegyverek bámulatos sikere szolgálhat vala okul, hogy kezdetben elfoglalt semleges állásunkat a háboru folyta alatt megváltoztassuk, hogy akkor lépjünk közbe, midőn a legpessimistább számítást is feljűmuló rohamos győzelem előtt a prágai béke foszlányai szélnék indulnak; midőn a legyőzötteknek nem a győzelem reménye, hanem csak a becsületmentés kétségbeesett küzdelme maradt fenn.

Mi csak köszönettel tartozhatunk a magyar-osztrák ministeriumnak, hogy a tények ily állásában előbbi politikája megváltoztatására legkisebb okot sem talált; s valamint eddigi semlegességünkkel teljesen egyetértünk, úgy azt nem csak a többé alig hihető háboru esélyei, de a diplomatiiai tárgyalások közepett jövőre is részrehajlatlanul megtartani óhajtuk. Határozott kívánságunk, hogy az osztrák-magyar ministerium higgadt érdekepolitikájának elhagyására, se a legyőzötteknek nagy szerencsétlenségében, se a győzelmes barátságos fogatkozásaiban, melynek semmi különös fontosságot nem tulajdonítunk, okot ne találjon.

Biztosan reméljük, miszerint eddigi semlegességünk, nemkülönben, mint a lefolyt és még ezután lefolyó időnek erőlyes felhasználása arra fog szolgálni, hogy a keleti kérdés jelen bonyodalmának békés megoldásánál, vagy ha a mulhatlan szükség kívánja, fegyveres elintézésénél döntő befolyást gyakorolhassunk, hogy erre se erőnk, se szövetségeseink ne hiányozzanak.

BELFÖLD.

Eötvös halálához.

A „Reform“ tegnapi száma tanuságot ad azon mély benyomásról, melyet Eötvös halála a fővárosban gyakorolt.

„A fővárost gyorsan futotta be a gyász, melyet senki sem akart elhinni s melyet nem azért kérték, hogy mindenki, hogy bizonyítsd előtte, hanem mert vártak, hogy tagadd, ha lehet. A déli órák felé az idegenek is, ki ma érkezett körünkbe, kellett tudnia a veszteségről, melyet szenvedtünk: a gyászlobogó, mely az országházáról, az akadémiáról, az egyetem épületéről, a muzeumról, a városházáról, az országos pártok clubhelyiségeiről, a nemzeti színházról, a kaszinóról, a nemzeti köről és számos más épületről alácsung, hirdeti e veszteséget, s a lázas izgatottság, mely a lakosságon uralkodik, mértékűl szolgál annak, mi je volt ő mindenkinek itt. Minden ember kérdezi a betegséget, melynek áldozatául esett; de senki sem tud kielégítő feleletet adni. Skoda tanár szerint tuberculoziz lett volna halála oka; a kik régebben gyógykezelték, a májra és lépére viszik vissza a betegség okát, mely a boncolásra marad, teljességben kideríteni. Bármilyen legyen is közvetlen okozója e szörnyű csapásnak, forrását azon szavakban véljük feltalálni, melyeket a dicsőült fiához intézett, intvén őt, hogy ne lépjen a politika terére, hanem válasza a csöndösebb, áldást termő tanári pályát. Ő igaz, katonává lett, ki csatában esett el. Gyöngédebb idegzetű testét megtámadta a hév, fölemésztette időnek előtte a láng, melylyel küldetésének élt. — Kevés ember szolgált a maga ügyét több eszményi odaadással. Főnkelték rajongással és önfeláldozással, mint ő. Ebből táplálkoztak betegségek gyökerei, bármilyen néven nevezze is az orvosi tudomány.

„A király küldötte ma reggel is megfordult még a — már ekkor halottas háznál, tudakozódni a beteg hogyan léte után. A király a gyászra hadsége által küldte meg részvéte nyilatkozatát; a királyné táviratilag fejezte ki részvétét a gyászoló családnak; József főherczeg levélben. A képviselőház elnöke is megfordult a ház részvéte nyilatkozatát átadandó a szomorúság hajlékában. Délután láttuk ott a miniszterelnököt s számos barátot és ismerőst, kik mind részvételüket jötték kifejezni.

„A nyilvános testületek is kifejezést adnak az általános gyásznak.

„Az akadémiá ma délután Lónyay M. elnökelealt gyűlést tartott s elhatározta, hogy a gyászoló családnak részvétét fogja kifejezni; a temetésen testületileg fog részt venni; képtára és könyvtára egy hétig zárva marad, ugyanaddig fog az épületen lengeni a fekete zászló. A dicsőült emlékére külön közgyűlés fog tartatni, a hétfői ülést pedig elhalasztja. Arczképe a képtár számára, mellszobra pedig a kis terembe fog megrendeltetni.

„A Kisfaludy-társaság vasárnapra kitűzött közülesét egy héttel elhalasztotta, a képviselőház munkásságát az el-takarításig fölfüggesztette; a magyar színházak csarnokait ma bezárták s valószínű, hogy holnap és holnapután is zárva tartják. Minden rendű nyilvános intézet és testület siet részvéte nyilatkozatával a halottas ház gyászához járulni s vidékről távirati uton már ma is számos ily nyilatkozat érkezett.

„Minden érzi, hogy a gyász országos és mindenki siet ezt fölvenni és kifejezni. A halott holnap fog kiterítettetni a hideg ágyon, a mikor a nagyobb közönség is megadhatja neki utolsó látogatását.”

A baloldali kör tagjai a következő részvéte nyilatkozatot küldötték b. Eötvös Józsefnek:

Nagyméltóságu Bároné!

Tudjuk mi azt, hogy egy annyira igazolt és oly mély fájdalommal szemben, minő nagyméltóságod fájdalma, a vigasztalásnak nincs és nem lehet hatása.

Az idő az egyedüli, mely nem enyészti el ugyan, de enyhíti a szenvedést, a hosszú évek során érzett, boldogító és viszonzás által jutalmazott szeretetet, mely csak alakot cserél, de el nem enyészik a sírnál, nyújt erőt az elviselhetlennek látszó csapás elviselésére: a multra visszaemlékezés, a jobb jövő iránt táplált remény által.

Nem vigasztalni akarjuk mi tehát nagyméltóságodat.

Szándékunk csak az, hogy kifejezzük ezen oly szomoruan ünnepélyes perczben, azt a minden pártéleten kívül álló tiszteletet, melylyel báró Eötvös József a tiszta lelkű hazafi, az író, a tudós, az emberi mívelődés fennkölt lelkű bajnoka s a szó legnemesebb értelmében emberbarát iránt viseltetünk s jeleit adjuk annak, hogy nagyméltósággal együtt gyászoljuk mi is azt a nagy veszteséget, mely a gyászabornlt családon a kesergő barátokon kívül egyik legkitűnőbb fiának elhunytá által, az ő és a mi szeretetünk, lelkesedésünk közös tárgyát, a hazát is érte.

(Következnek a nagy számn aláírások.)

Legsürgösb teendőink Háromszéken.

Alkotmányos életünk föltámadása után a pártusák szenvedélye a kedélyeket annyira felizgatta, hogy még a komoly gondolkodó egyéneket is magával ragadta, s a journalistika mezején, a hírlap-irodalomban is a heves nemzedék zavaros forrása folyóvá vált, elanynyira, hogy a párt közlőnyök, kevés kivétellel, nem annyira a vitatott tárgy felett elmélkedtek, higgadtan mint komoly férfiakhoz illik, de inkább a párt embereit vették bonczék alá, és pedig nem mindig az ildom határain belül, úgy annyira, hogy a különböző pártokban tömörült legéremesebb hazafiak sem voltak megkímélve gyakran a nem érdemelt vádaktól. Ezért azt hiszem, minden párt mérsékeltebb, higgadtabb férfainál rég ohaított dolog volt egy oly lapnak születése, mely inkább a tárgyak higgadt megvitatásánál, mint a személyek elleni időt vesztegető vádaskodással foglalkozzék, mely a szenvedély által el nem ragadtatott, függetlenül a pártnak is, melynek közlőnye, férfiasan megmondja hibáit, tévedéseit, s az ellenpártban is tisztelje a mi jó, s ildomos hangon higgadtan ostromolja a roszt; a tévedést, szóval: melynek zászlójára higgadtság, önmérsékelttség, igazságszeretet, s az irányban ildomosság legyen írva. Legyen ezért hazánk keleti véghatáiról üdvözölve a „Kelet“, mint ilyen lap, legyen szabad kifejezést adnom ama reménynek, hogy a „Kelet“, mint ilyen érvényes lap rövid időn kedves vendége leszen minden olvasni szerető székely honfi asztalán.

Anyanyival inkább, mert nekünk székelyeknek itt Háromszéken rég szükségünk volt egy ilyen lapra, melyen ne csak mosdassuk egymást kimélytelen szavakkal párt-szenvedély szempontjából, de higgadtan vitathassuk elődázhatatlan legsürgösb teendőinket is.

Az alkotmányos szabadságban virágoznak fel a nemzetek, s a nemzetek kebelében az egyes törvényhatóságok anyagi mint szellemi tekintetben. A szabadság éltető levegője, a tudománynak, iparnak, kereskedelemnek, művészetnek és humaniszticai intézeteknek egyaránt. És ha ez eszméket tekintjük vettek-e lendületet Háromszéken alkotmányos életünk feltámadása után? E kérdésre, ha magunkat nem akarjuk ámitani nem lehet kedvezőleg felelni. Két gymnasiumunk van, a sepsi-szentgyörgyi ref. felekezeti és a kantai rom. katolikusok-é. Egyik a részvétlenség kenyerén tengődik, a más a papi uralom zsarnok hatalma alatt sinlődik-e.

A kereskedelem és ipar nevelésére a király által visszaadott nemzeti vagyonból két iskolát akarunk felállítani K.-Vásárhelyre ipar iskolát Sepsi-Szentgyörgye felsőbb népiskolák gazdaszatal összekötve, s már szinte két éve vitatkozunk, himezgetünk, tervet tervre elfogadunk, s mig nagyon messze vagyunk a létesíthetés határától, pedig az idő halad, s már is nagyon elmaradtunk tőle, mi lesz, ha még egy pár esztendeig csak mind vitatkozunk, szervezgetünk, s őszinte mellék érdek nélkül, higgadtan nem törekszünk létesítésén? Az idő, a közlekedési utok megnyitásával sokakat elseper, vagy látni fogjuk, hogy kereskedelmünk, iparunk idegeneknek fog tőkét hajtani, s

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, február 5.

mi tovább is enni fogjuk az árpa kenyert. Itt tehát gyorsan kell tennünk ez égető kérdésben, s e két iskolát, miután meg van rá az alap, hosszabb fontolgatás nélkül létesítnünk kell. Beszéljünk kevesebbet, de tegyünk sokkal többet, egy bizonynyal meg lesz. (Vége következik.)

— A szebeni tébolyda betegeknek száma az 1870-ki évben. Az 1869-ki évről ájított 81 férfi s 48 nő, összesen 129. Az 1870-ki évben felvételtett 44 férfi, 26 nő, összesen 70. Tehát az egész éven át kezelés alatt volt 125 férfi, 74 nő, összesen 199 elmebeteg. Egészséges állapotban elbocsátott 14 férfi 5 nő; javulás félben 11 férfi, 3 nő; változatlan állapotban 3 férfi; meghalt 9 férfi, 6 nő, összesen fogyatkozás 27 férfi 14 nő, összesen 51. 1871-re maradt tehát 88 férfi és 60 nő, összesen 148; következőleg 19 beteggel több mint tavál. A betegségi esetek a következők voltak: düh (mania), korszakos nyavalyatörés, örültség, iszákossági örültség, mélabú, zavart elme, agylágyulás (haladó), bárgyúság s hét eset határozott jelleg nélkül. Az összes bevétel volt: tartási költség a felek részéről fizetve 6928 ft 64 kr, az igazságügyministerium részéről 96 ft 36 kr, az alapítványok kamatából 2095 ft 22 kr; egyéb bevétel: 774 ft 33 kr., a belügyministerium részéről 26,991 ft 26 kr., pénztári maradvék az 1869-ki év végén 4821 ft 79 kr., összesen 41,671 ft 57 kr. Összes kiadás 1870-ben 40,827 ft 11 kr., pénztári maradvék 844 ft 42 kr.

A képviselőház ülése febr. 3-án.

Somssich Pál elnök: (Felállott helyéről, meghatott hangon) Tisztelt ház! Nagy csapás érte a hazát, a képviselőházat és a kormányt. A haza hű fiát, a tudomány legmagasabb niveaujára emelkedett polgárát s buzgó munkáját, e ház egyik legérdemesebb, legfűndöklőbb tagját vesztette el, kinek érdemei a haza határain kívül is a legnagyobb elismerésben részesültek. A kormány egy hivatott tagját veszté el benne, kinek helyét pótolni vajmi nagy feladat. E férfit érdemei sokkal kiterjedtebbek, hogy sem e helyről futólag felsorolhatnám azokat. Annak hivatása lesz az, ki emlékbeszédét, vagy élettrajzát beható tanulmány után megírni fogja. Annál kevésbbé tehetném én ezt most, mert keblem fájdalom és szorongatottság akadózó szavaim ezt lehetetlenné teszik. Csak keserű kötelességem teljesítem tehát, midőn a legmélyebb fájdalommal jelentem a háznak, hogy b. Eötvös József, m. k. közoktatásiügyi miniszter, a képviselőház tagja f. hó 2-án éjjeli 11 órakor elhunyt. Ha a temetési szertartások mikor leendő megtartásáról értesülök, a t. háznak tudomására hozom, most engedje meg a t. ház, hogy előzetesen kimondhassam a határozatot, miszerint a ház mély részvétét jegyzőkönyvében s a gyászlobogó felvonása által fejezi ki. (Általános helyeslés.) Én részemről nem érzek magamban erőt, hogy az előző teendőket végezzem.

Deák Ferencz: Miután az elhunyt kívánsága szerint tetemei, a beszentelés után Ercsibe, a családi sírboltba fognak szállíttatni, a ház küldöttségileg a beszentelésnél legyen jelen. (Helyeslés.)

Simonyi Ernő: Mélyen érezzük a súlyos csapást, mely hazánkat érte. Az elhunyt fényes multja, jelen munkássága, a hon és irodalom iránt szerzett érdemei százszorosan súlyosabbá teszik a veszteséget. A ház nézetét vélem tolmácsolni tehát, ha indítványozom, hogy a ház az elhunyt iránti tiszteletből mindaddig függessze fel üléseit, míg a boldogult tetemei a fővárosban lesznek. (Általános helyeslés.)

Ezzel az ülés mély csendben eloszlott.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A Sokratest előző görög philosophiáról. *)

A philosophia első: Socratest előző korának történetét szabatosan megírni felette nehéz s mai napság még csaknem lehetetlen. Ki kellene jelölnünk az időt, melyben, és a népet, melynél a szellemi fejlődés a vallásos mysticismus s a költői mondaszerűség képzelgéseiből először idomult a végokok megfektetésére irányuló öntudatos gondolkodássá. A kulturhistoria e jelentős mozzanatát összefoglalva indokolni lenne feladatunk. A phantasia s a vizsgáló ész elemeit határozottan el kellene különítenünk egymástól. S ismernünk a tipikus alapfogalmakat, mikben az emberi szellem functiója először öltött bölcsészeti alakot.

Amde a művelődés történetének őskorát mind máig el nem oszlott ködös homály fedi. Az ó-kor buvárai még a hellen történet első szakát sem állították világosságba. S bár újabb időben fáradhatlan kutatókkal fordulnak a keletnek, a kultura ázsiai: indiai, khinai, aegyptomi vagy phoenikiai — ősbölcsészének maig sem lették határozott nyomát.

Innét az ellentmondás, mely a philosophia történetének iróniájánál, Aristotelesen kezdve Dühringig, annak kiindulási pontjára nézve jelentkezik. Maga Aristoteles egyik művében *) Sotioi *Λαδοχη*-jával egyetértőleg a görögöket előző népeknek tulajdonítja a philosophálás megkezdését. Ez adata szerint a phoenikiai Ochos, a thrák Zamolxis, a libyai Atlas, az aegyptomi Neilos, a babylonok és assy-

*) Mutatvány Mátrai E. Philosophiai Chrestomathiájából, melynek I. füzeté a napokban kerül könyvpiacunkra. Szerk.

*) *Ἐν τῷ Μαγικῷ*. L. alább „Bevezetésül a Sokratest előző philosophiába” 1. old.

(s.) Franciaország. A párisi és bordeauxi kormány közötti, már táviratilag jelzett confluctust úgy látzik csak az alkotmányzó gyűlés fogja megszüntetni, melyet hármas feladata: az uralom- és kormányforma megállapítása, a béke megkötése és törvényes kormány kinevezése egyikére tesznek a nemzetek s különösen a francia életében a legfontosabb nemzetgyűlésnek. A választások, melyek — mint máj egyik táviratunk jelenté — a 48-ki választási törvények szerint eszközöltetnek, f. hó 8-án kezdődnek s 15-ig befejeződnek, s így csakis három napja leend a nemzetgyűlésnek, mely 750 egyénből álland, a francia nép amaz életkérdései felett határozni. A választási mozgalmak és izgatások is elkezdődtek már: minden árnyalatu republicanusok, legitimisták, orleanisták, sőt a még mindig eléggé számos bonapartisták is minden eszközt felhasználják, hogy elveiket s képviselőiket győzelemre segítse. Vajha az átkos pártviszály ne hiusítaná meg a béke iránti reményeket.

Bourbaki seregének sorsa nagyon szomorú. Svajczba szorítottatott, egyharmadának lába lefagyva és fele beteg a 80,000 számú seregnek. A svajczi kormány a sereg lefegyverzetésére kiküldte Aubert ezredet és Meyer Károlyt a 3-ik és 5-ik hadosztálylyal. De ellenállástól tartani nem lehet. Mert, mint a „Bar. Nachrichten” írja már a mult szombatán a kétféle sereg vezérei közt szökváltás volt az iránt, hogy ha a francziák a határt áttakarják lépni: akkor a fegyvert le kell tenniük, mert ezt követeli Svajcz semlegessége. A francia hadparancsnokság erre kijelenté, hogy azt tudja és abba bele is egyezett.

A második német hadtest Dijon ellen nyomul, hol a lábbadozó Bourbaki jelenleg tertőzkodik. Garibaldi sietve délfelé húzódik. Clinchant tbc., a keleti francia hadsereg vezére, jelenti 3-ról Bordeauxba, hogy miután Manteuffel a fegyverszünetet a keleti hadsereghez nézve el nem ismerte s 36 órai szünetet sem volt hajlandó adni, sőt a francziák visszavonulását Svajcz felől elvágni fenyegetett: seregének s hadkészleteinek megmentése végett kénytelen volt svajczi területre lépni; az átlépés előtte való nap vette kezdetét. Berni hírek szerint már febr. 1-én 25 ezer ember, 180 ágyu, 400 ló s töméntelen szerkocsi ment át Svajczba.

A német választási mozgalom már élénkebb, habár csak marczius 3-án fog összeülni a birodalmi gyűlés. A nemzeti szabadelvű és a haladó párt már kiadta választási felhívását, habár ez szoros értelemben véve programnak nem tekinthető. Frankfurtban működik erősen a demokratikus párt. Ez itt Sonnemant, a „Frankfurter Ztg.” szerkesztőjét léptette fel jelöltnek és ajánlja a többek közt azért, mert követelni fogja: 1. A német nép (1849-ki) alapjogainak a birodalmi alkotmányba való felvételét. 2. Felelős birodalmi ministerium felállítását és egy ministeri felelősségi törvény hozását; 3. A birodalmi gyűlésnek alkotmányos jogot követel a háboru és béke felletti határozásban való részvételben.

Keleti ügyek. Legközelebből mi is adtuk volt Károly román fejedelem azon levelét, melyben egy németországi magas állású barátjának saját és adoptív hazája reménytelen helyzetét festve, azon szándékának ad kifejezést, hogy fejedelmi méltóságáról lemond. Azóta ez irányban több ellentétes hír merül fel, anélkül hogy a pozitív válság bekövetkezett volna. Most az „A. All. Ztg.” mely említett levelet is közölte volt, commentárral kíséri azt, melyből érdekesnek tartjuk a következőket átvenni.

„Nincs nemesség, nincs kaszt Európában, — ugyan az commentár — mely corruptio és őszinte hazafiság hiánya tekintetében a democratizmussal alárczozott bo-

roknál a chaldaioi, az indoknál a gymnosophisták, a keltáknál a druidok, a galatoknál a semnotheusok a bölcsészet ősatyjai. Ezzel ellenkezőleg Metaphysikájában *) Thaleji szerepelteti a philosophia kezdeményzőjeként. — Diogenes Laertiosnál nemcsak a bölcsész, de az összes emberi nem a görögöktől ered *) , mig Picus szerint az ion hylozoismus alapeszméjét az aegyptomiak szellemköréből, Marsilius Ficinus tanúsága szerint Mózes Genesiséből sajátította el. *) Ily ellentmondásokban mozog e kérdés körül a bölcsészet legújabb története is. A modern philosophia historikusai közül egy a hellen művelődés előtt és körén kívül élt népektől minden philosophiai gondolkodást egyszerűen megtagad. Az ind pantheismus és atheismusnak a Mimansában és Sankhyában, s elme gyakorlatainak a Nyájában megőrzött maradványait, a perzsák és aegyptomiak vallásos mysticismus által homályosított természettanát, a khinaiak illem és erkölcs rózsáit az emberi szellem számbavétel sem érdemlő vergődésének tekintetik *) Más a kelet bölcsészete eszméiben a csirákat szemléli, melyekből a Sokratest előző görög philosophia vert magának gyökeret. Így az eleaták tanai az ind, a Pythagorásé a kinai, az Empedoklésé az aegyptomi, a Herakleitosé a perzsa, az Anaxagorásé a zsidó bölcsészettnek a görög kultura égalja alatti új hatásai. *) Egy harmadik népet még alább törpíti a görög philosophia eredetiségét: nem is a kelet öntudatos gondolkodásából, hanem naiv népies nézetéből származtatja a hellen bölcsészett, mely szerente a

*) Metaphysika I. könyv, 3 feje. 4 és 7 pont. Vess össze alább „Aristoteles a Sokratest előző philosophiáról” 4. old.

*) *Προοίμιον* III. Bibliographiánkban idézett (19. old.) művéhez.

*) Morhofius, Polyhistor. II. köt. 200. old.

*) Így Zeller, Erdmann Neberveg s mások. L. Bibliographiánkban idézett műveiket.

*) Gladisch, Röth, Windischmann, Schmidt, véleményét legfőképpen védte 1844-től 1864-ig megjelent philosophia-historiai műveiben Gladisch Műveiről minden bölcsészettörténet bőven szól.

járságával és ügyvédekkel Romániának összehasonlítható lenne; nincs nép, mely a socialis és politikai műveltség oly alacsony fokán állana, mint a fejedelem népe; s e népet hivatott Károly fejedelem oly alkotmány értelmében kormányozni, mely 133 cikkében foglalt liberális institutióival homályba borítja Belgium alkotmányosságát.

Hogy a fejedelem további maradását ez alkotmány reformjától feltételezi; hogy az eurpai hatalmakat, a természetileg oly szép országnak a fejtelenségtől és végromlástól való megmentésére szólítja fel: ennek kimaraszthatlan következményeül bizton várható az egész verespárt sajtójának anathemája: „Kövezzék meg őt!” Ez anathematát a vidéki zuglapok elviendik a békés földmivesig s az országban, melymárma is minden oldalról alá van aknázva, teljes leheletlen leend a jószándéku fejedelem tovább maradása.

Eddigél is ősi szokás szerint minden 2—3 évben fejedelem s minden 3—4 hóban minister-változás volt. A meggazdagodva engedték át helyeiket az újabbaknak, kik ismét siettek az időt használni érdekeik kiaknázásában. A régiek mindig viszonyoknak minden állandósága halálisan gyűlöletes a nagyszámu pazar bojárak, nagyravagyó ügyvédek és szerencsefiak előtt, kiknek vagyona nem bírja meg a mesés luxust.

Mindenki, a ki csak irni s francziául tud, a legmagasabb helyekre tart igényt. Midőn a fejedelem az Epureanu ministeriumot nevezte ki, az ellenség soraiból Carp urat, a „Románulu” egyik munkatársát a külügyek vezetésére hívta meg. De minthogy több ministeri társa nem volt s a nevezett lap másik két szerkesztőjének, Pascal és Blamsberg uraknak nem jutott több táreza, ezek az urak előbbi collegiák Carp és Epureanu ellen ép oly elkéseredetten folytatták az oppositiót, mintha egész életükben pártellenek lettek volna.

A mi a fejedelem ellen szórt rágalmak s gyanúsításokat illeti: ezekkel sem fukarkodnak Bratiano et Comp. Először is, miért van az, hogy a fejedelem nem tudja ki-esszközölni, miszerint a románai vasúthálózat állami garancia nélkül kiépíttessék.

Második főszemrehányás, hogy miért nem kél Károly harczra a szomszéd államokkal, az erdélyi, bukovi-nai stb. testvéreket a magyar, szászok s ruthenek igájától megszabadítani, s miért nem foglalta még el Beszarabiát, Orosz- és Bulgáriát Törökországtól.

Ily utopistáknak természetesen nem lehetnek inyére a fejedelem komoly realis reform törekvései, ki nem dácoromán fantasmagoriák után kapdok, hanem az ipar és kereskedelem, közoktatás, jó közigazgatás és törvénykezés, egy szóval komoly munka által akarja alattvalói jólétét elérni.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, febr. 6. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett: febr. 6. 10 ó. 50 p. d. e.

Br. Eötvös tetemeinek beszentelése tegnap egész csendben megtörtént s ma nagy gyászki-sérettel, saját rendelkezése szerint, edes atyja hamvai mellé Ercsibe szállíttatott.

Bismarck a fogoly francia tiszteknek megengedte, hogy a constituanteba való megválasztásra magukat candidáltathassák; ha meg nem választatnak, három nap alatt tartoznak viszsztatérni.

A poroszok részéről Franciaországba újaban nagy csapat- és lőszerszállítások eszközöltettek.

kelet philosophiának szellemi magaslatáig sohasem emelkedett. *)

Számos ma ismeretlen kultur-historiai adatnak napfényre kell a gyűjtők szorgalma által kerülni, s a még sok tekintetben feldolgozatlan forrásokat a kritika lombikjainak le kell párlatniok, hogy a tudomány, a bölcsészlet eredetének kérdését ez ellentmondásos zavarból a tiszta megoldás látköréig emelhesse. Ha e philosophia eredetével ma kívánnók olvasóinkat tisztába hozni, úgy járnánk el, mint a tudós, ki a Maros menetét akarván leírni a Fennvalómezőn és Feketerezehegyen levő forrásai mellett mind csak azon töprenkednék, hogy ennek előbugyogó vize honnét vehette eredetét?.

A szükség-kényszerbe belenyugodva, a philosophia történelmi folyásának leírását ott kezdjük, hol kivehetően ágazik bele a cultura medrébe. Az ion hylozoismus dynamikusain és mechanikusain, a mono- és pantheista eleatákon, a pythagoreusok matematikai idealismusán, Demokrites és Leukippos atomtanán.

Hellas szellemi életének első kora letűnő félben volt s az újnak pezsgő elemei már javában forrongtak, midőn a Krisztus előtti hetedik s ötödik száz határolta időben a vallásos és költői phantasmák chaosából a jonai és itáliai philosophia első eszméi jegecedésnek indultak.

A bölcsészlet minden új korszaka egy letűnő eszmevilág határán s a vele létetvesztő világnézet romjai felett indul tenyészetnek. A philosophia úgy tűnik fel az emberiség egyetemes történetében, mint egy temetkező korszak összes szellemi élete által ki nem elégitett lélek végzeményeinek menedéke. S tanai a harangzó, mely a létüket vesztő eszmék felett esti, a kelő újaknak reggeli imájokra szól. (Vége köv.)

*) L. John. William Draper, newyorkitanárnak egy a „British Association for the Advancement of Science” gyűlésébe, 1860-ban a civilisatio történetéről tartott előadását. Bőv. kiadást I. k. IV fejezet. Németre Bartols A. fordította, Lipce 1868.

Favre — a constituante megnyitása végett — a fegyverszünetet mart. elejéig akarta meghosszabbítani.

Károly, román fejedelem, trónról visszalépési szándokát megváltoztatta, — még egy kísérletet teend az alkotmány revisiója tárgyában.

Táviratok.

Brüsszel, febr. 4. Párisi levelek 3-áról nagy börze-hausse-ról tudósítanak. A „Gazette de France“ Favre mellett ír; mert Páris csak akkor capitulált, midőn minden élelmiszer elfogyott.

Konstantinápoly, febr. 4. Nagy aggodalom uralkodik a romániai ügy miatt. Abban azonban egyelőre egyetértenek a hatalmak, hogy fegyverrel a lemondás után nem, s csak a végszükség esetén lépnek közbe.

Berlin, febr. 4. A „Wolfs Bureau“ jelenti Londonból: Versaillesből távirják, hogy a bordeauxi kormánydelegációnak a választhatóságra vonatkozó megszorításai német részről egyezményellenesnek tekintetvén, nem ismertetnek el, miután a versaillesi alkudozásokban a választási szabadságra különös súly fektetett, a mi az egyezmény 2. pontjában formális kifejezést is nyert, s ennél fogva kizárólag a párisi kormány e hó 28-ki, a választásokra vonatkozó decretuma fog irányadónak tekintetni.

Bordeaux, febr. 1. A kormány Bismarcknak egy Gambettához intézett s e hó 3-án kelt sürgönyét teszi közzé, melyben Bismarck a fegyverszünet által kikötött választási szabadság nevében tiltakozik a bordeauxi kormánynak a választásokra vonatkozó decretuma ellen.

Gambetta ehhez a következőket teszi hozzá: Bismarck oly gyülekezetre számít, a melybe a bukott dynastia minden bűntársa, lekötöztette s Bismarck minden czinkosa beléphetne. A kormány 31-diki decretuma meghiusítja a poroszok arcátlan beavatkozását a gyűlés alkotásába, és e tiltakozás Bismarck részéről fényes igazolása a kormány rendszabályainak.

Bordeaux, febr. 3. Mac-Mahon tábornagnak a külügyministerhez intézett levele Bismarck azon állítását, mintha a francziák Wörtnél robbanó golyókat használtak volna, tévesnek nyilatkoztatja ki.

London, febr. 4. A „Daily Telegraf“ megczafolja a hirt, mintha Fleury tábornok és Conti külön megbízásból Angliába jöttek volna. A császárné eddig nem hagyta el Chislehurstot.

London, febr. 4. A konferencia e hó 7-éig pötlött.

A „Times“ csak fájdalommal láthatja Franciaország egyidőre történt elnyomatását, minthogy Francia- és Angolország politikája átalánosságban egybehangzó volt. A „Times“ így ír tovább: Mi komolyan kívánjuk a békét, és bizunk a német hatalmasok okosságában és az európai közvélemény hatása folytán a neutrális hatalmak közvetítésében.

Flórencz, febr. 3. Biztalan állítják, hogy a semleges hatalmak diplomáciai közbenjárása igen nagy nehézségbe ütközik.

Potariler, febr. 3. (Hivatalos.) A francia hadsereg az utolsó napokban történt hátréközetek által a határhelységekre szorított, és kényszerített a sveiczi területre való átlépésre; 15,000 fogoly ejtett és 19 ágyu foglaltatott el. A németek 600 sebesültet és halottat vesztek.

Dijon, febr. 3. Könnyebb csatározások után a várost megszállták a németek.

Szentpétervár, febr. 3. Biztosítástulás szerint a dunai hajozás kérdésében máris éretett volna el megállapodás, a kérdés a Fekete-tenger kérdésétől külön fog tárgyalatni a konferencián. Magára a kérdésre nézve, úgy látszik, minden oldalról elérett már az egyetértés; az európai bizottság továbbra is megmarad.

NAPI HIREK.

— Nagyméltóságu b. Eötvös József, m. k. vallás- s közoktatásügyi miniszternek s a magy. tud. akadémia elnökének s Budavár országgyűlési képviselőjének f. hó 2-án bekövetkezett, a házra s tudományra nézve egyaránt sajnó elhunytá alkalmából f. hó 8-án délelőtt 10 órakor a helybeli kegyesrendiek szentegyházában ünnepélyes gyász-mise fog tartatni, a kir. biztos ó excája intézkedéséből. Mindnyájan tudjuk és sajgó kebelünkkel érezzük azon veszteséget, melyet a köztisztviselői állott felejtethetetlen férfi halála által szenvedtünk! Rójjuk le irányában a végtisztviselői kegyelet adóját, de egyszersmind véssük szívünkbe a minden irányban tündöklő boldogultnak dícső emlékét.

— Br. Eötvös halála városunkat is gyászba borította; a megyeháza, városháza, az uri kaszinó, a kolozsvári kör, a polgári társalkodó épületein, továbbá a különféle tanodákban gyászlobogók hirdetik, hogy nemzetünknek nagy halottja van.

— A királyné, mint Meranból írják, már teljesen felépült s a jövő héten visszatér Bécsbe.

— Bedekovics Kálmán, horvát bánt e hó 10-ére várják Zágrábba s fogadására nagy előkészületeket tesznek. A határnál banderiumok fogadják s kísérik a városba, hol a polgármester beszéddel üdvözlí. Este illuminatio és disz-lakoma lesz tiszteletére.

— Gróf Eszterházy Miguel 100 frtot adott át a helybeli zene-conservatoriumnak. Ezzel a nevezett gróf az alapító tagok sorába lépett; vajha sokan követnék e példát, hogy lehetővé váljék ezen zene-egyletet a virágzás oly fokára emelnünk, a milyennek közönségünk művelődési viszonyaihoz képest tennie kell.

— A „Kolozsvári kör“ könyvtára javára folyó évi január hó 28-dikán rendezett táncszármazom a költségek levonásával 309 frtot 9 krt. o. é. jövedelmezett. Ez összeghez felülfizetéssel járultak id. B. Bálint József 10 frttal, legifj. gr. Bethlen János 3 frttal, Biasini Domokos 5 frttal, Dobál Antal 2 frttal, Finály Henrik a nyomtatványok általa viselt költségével 20 frt 90 krral, Fogarasy Mihály püspök 5 frttal, Kis Sándor 2 frttal, gr. Péchy Manó kir. biztos 7 frttal, Rosenberger Bernát a bál helyiség díszítésére szolgáló ágak árával 15 frttal, Szabó Ádám 2 frttal, Váradi György 7 frttal. E nemes adományokért a „k. kör“ nevében hálás köszönetet mond Korbuly Bogdán, bálbizottsági elnök. Mátrai Ernő b. b. jegyző. Kolozsvárt, 1871. febr. 5-én.

— A kereskedő ifjuság bálja f. hó 4-én tartott meg a városi redoute-ban. A redoute nagy terme e czélra főnyesen kidíszített, két zenekar (Pongrácz nemzeti zenetársulata s a katonai zenekar) beállított, szóval a rendezőség részéről minden elkövetetett, hogy e bál az idény legszebbjé közé tartozzék; nagy számú válogatott közönség jelent meg, úgy hogy a mulatság hajnalig eltartott s ez idei kereskedői bál elődjének méltó társává lön.

— Az alföldi vasútvonalon gyorsan mennek a munkálatok. A Körös hídja már készen van s tegnap — mint biztos kuforásból értesülünk — már egy lokomotív, melyen gróf Haller Sándor ur is jelen volt a mozdonyvezető mellett, indult el a tiszavidéki vaspálya állomási helyéről s a Körös hídán túl, meddig t. i. a sinek lerakattak, a munkások örömrádásai közt ment el.

— A színházban készülnek „Fernando“ előadására. E drámát első előadása után a fővárosi sajtó nagy része nagy indignációval fogadta, minek az lön az eredménye, hogy a közönség még nagyobb hévvel karolta föl. Részünkről csak azt tartjuk: castiós omnia casta.

— Weiszbach Jeanette k. a. játékát újra fogjuk élvezni f. hó 10-én pénteken, a midőn a Mezei Vilmos javára adandó „Zsidó hölgy“-ben a jutalmazandó iránti szíveségből a k. a. is közreműködend. Ugy hisszük fölösleges minden ajánlat részünkről; a k. a. első föllépte után itélve bizton jósolhatunk zsufolt házat.

— A helybeli postahivatali kezelésre, sem pontossági, sem előékenységi szempontból, panasz nem lehet a közönségnek; de a kocsi-posta szállítója ellen már több részről vettünk megjegyzéseket. Az, hogy föltűnő gyenge lovak vontatják e sikos időben a nehéz posta-kocsit, még meggy, de hogy a lovak, a vasuti posta-csomag megérkezése után egy jó félórával állanak elő, s így 1/2 12 óra helyett majdnem 1/2 1 órakor indulhat csak Torda felé a kocsi: méltó megrovást érdemel.

— A praeventiv censura gyönyörűségei. Hogy mily gyönyörűségeket értünk még a praeventiv censura alatt erdélyiekül, arra inn itt szolgálunk egy újabb példával. Szilágyi Ferencz brassói ügyvéd közelebből valami Grünfeld urnak az ausztriai Phönix elleni perét kinyomatta. A brassói censura azonban kapja magát s a pörben előforduló neveket tussal bemázolta. E dologban az a mulatságos, hogy ugyane pör minden kihagyás nélkül, per existensum már elébb megjelent egy magyarországi lap; a „Pester Lloyd“ hasábjain. A mi Magyarországon nem vemes, azt nálunk Erdélyben vemesnek találja a praeventio censura mély elméjü tétele.

— Mátrai Ernő „Philosophiai Chrestomatheia“-jából mai s jövő számunk tárczája hoz egy terjedelmes műátványt. Mátrai E. a művével, mely a bölcsészet koryphaionait a forrásokból vett szemelvényekben ismerteti a magyar közönséggel, bölcsész irodalmunknak egy rég érzett hiányát kívánja potolni. A Phil. Chrestomatheiaja hét füzetre van terelve s az első közelebből megjelendőnek tartalma a következő. A philosophia Magyarországon a vállalat bevezetésével (megjelent a „Reform“-ban). A Sokratest előző philosophia története M. E.-től. Ugyane korszak története külön-külön Aristoteles (Metaphysika), Diogenes Laértios Cicero szerint. Bibliographia. Thales, Pherekydes, Anaximander, Anaximenes, Herakleitos, Demokritos, Leukippos, Pythagoras, Xenophanes, Parmenides, Zeno, Melissos, Empedokles, Anaxagoras, Protagoras, a Sophisták tanai a források (Fragmentumaik, Aristoteles, Plato, Diogenes, Sextus Empirikus, Stobaios, Eusebius, Philostratus Lemanus s. a. t.) szemelvényeiben.

— A zene-conservatorium elhatározta felkérni Fehérvári urat, hogy pénteken operát ne adjon, mivel a zene-conservatorium működő tagjai nagy számban a színházi zenekarban közreműködnek.

— Dr. Gajzágó Lukács, sz. kir. Szamosújvár városának 44 éven át főorvosa, 79 éves korában, hosszas szenvedés következtében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, folyó 1871-dik évi február 2-kán reggeli 8 1/2 órakor megszűnt élni. A boldogult egész életét a szenvedő emberiség javára szentelte. A szegények könyei könyvé fogják tenni neki a földet. Béke poraira!

— Fröbel cizme azon szaklapnak, melyet a budapesti Fröbel nőegylet a gyermekkertek eszméjének terjesztése érdekében kiad magyar s német nyelven, azonban nem azonos tartalommal. Az utóbbit csak helyeseljük, mert nem tagadhatjuk, hogy német nyelvű tanítóink egészen más képzettséggel bírnak, mint azok, kik szellemi táplálékukat egyedül csak a magyar irodalomból merítik. Továbbá a német lap mintegy versenyre kel a külföld hasontartalmú

folyóirataival, míg a magyar egyedül áll minden versenytárs nélkül. A szerkesztőség belátása s tapintata mellett tanusodik tehát azon körülmény, hogy a két egyenlő című, de különböző nyelvű folyóiratot különböző tartalommal adja az olvasó közönség elé. Mi csak a magyar tartalmának megismertetésére szorítkozunk. „Czélunk“ cizme alatt Szabó Endre társszerkesztő kifejté a lap földadatát, mely nézete szerint abban áll, „hogy Fröbel elveinek alkalmazása által a természetes cselekményes nevelési rendszer meghonosításával meg kell előznünk a külföldet, ez által olyasmit tesz, mire igazán büszké lehetünk.“ Hessenstein Malvina grófnő értekezik azon befolyásról, melyet Fröbel nevelési rendszere a társadalom jövőre gyakorol. Körösi Csoma János, a kolozsvári gyermekkert vezetője a játékszerekről közli nézeteit. Liber József Fröbel életrajzát adja; Szabó Endre továbbá Schrickner H. János ellen polemizál. A tárczát egy német beszély fordítása s egyéb apróságok képezik. A lap kiállítása csinos s a tartalom összeállításá vegyes kére mutat. Az előfizetési ár elég jutányos (a két lap együttesen évenként 3 frt; az egyik vagy másik különösen 2 frt.) s így hisszük, hogy az előfizetők tömegesen fogják a vállalatot pártolni.

— A „Nők lapja“-nak első száma szerkesztőségünkhez beküldetett. Miként élen olvasható b. Eglottstein Amália, mint szerkesztő s Illéry Györgyné mint főmunkatárs benne, a nők munkaképesítésére közönyt akartak teremteni. Üdvözljük e téren a nőket, mert kerülik a nők emantipációjának elméleti s hiú kérdését, hanem fötökrevelsük oda irányul, a nő nevelését azonosképen vezetni, hogy az özvegy vagy tisztességes hajadon alkalmat s módot nyerjen kenyerét becsülettel megszerezni. — Ha e lap ezen czél elérésében sikeresen közreműködend, még hisszük, megindító fáradságuk jutalmát fogják abban látni. — Az előfizetési ár évenként 6 frt.

— A „Hilaria“ dalegylet f. hó 18-án a városi redoute helyiségeiben zártkörű táncestélyt rendez, melyre a meghívók már e napokban szétküldtetek.

— Veteran historicus. Sikertől nekünk a „Kol. Közlöny“ egy új „capacitását“ felfedeznünk s pedig ez izben a historia téren. A „Kol. Közlöny“ 15-dik számában szóról szóra ez olvasható: (Eötvös), „nemzete történelmét nemcsak írta, hanem... önmaga is csinálta.“ Minden gymnasiumi tanuló tudja, hogy ezen állításnak első része nem áll, egyedül a „Kol. Közlöny“ veteránjai.....

— Eckardt Lajos, az ismert német aesthetikus, ki tavalyi felolvasásairól nálunk is jó emlékek él, mult szerdán Elbe melletti Teschenben agyvelőgyulladásban meghalt. Bécsben született s már ifjú korában szenvedélyvel tanulmányozta az irodalomtörténetet s munkálkodott e téren. Írt drámákat is, de csak kis eredménnyel. Az 1848-i napok után külföldre menekült és Svájcban volt tanár, később a badeni nagyherceg meghívására a karlsruhei udvari könyvtár könyvtárnoka lett. Innen politikai nézetei miatt távozott és Mannheimban szabadelvű lapot szerkesztett, de ezzel is felhagyván, körutat tett s nagy tetszéssel találkozó felolvasásokat tartott.

A szerkesztő postája.

A szerkesztőség mindenkor nagy köszönettel fogadja védéki elybarátainak tudósításait vidéki események vagy „balesetek“ fölött; de lehetetlen tudósításokat adunk, ha a tisztelt beküldők nevüket a közlemény alá sem jegyzik, mert ez esetben nem ok nélküli mistificatiótól tarthatunk. Különben kijelentjük, hogy a szerkesztőség semmi körülmény közt sem fogja a beküldők nevét elárulni.

KÖZGAZDASÁG.

— Az erdélyi terület részére (kivéve Háromszéket) az 1871. évi fedeztetési időnyre engedélyezett fedező állomások kimutatása: Erzsébet város 2 ménlőval, Hidvég 2. Küküllővár 3. Bonyha 3. Balavásár 4. Csapó 5. Dicső-Sz.-Márton 2. Torda 6. Szász-Régen 5. Sárpatok 2. Maros-Ludas 3. Déva 2. Hátszeg 2. Maros-Ilye 2. Petroseny 2. Kolozsvár 4. Bánffy Hunyad 7. Egeres 3. Berkenyes 4. Mező-Örményes 4. Teke 3. Doboka 3. Hidalmás 2. Nagy-Sajó 3. Décs 6. Retteg 2. Csernek 2. Magyar-Lápos 2. Bethlen 2. B.-Váralja 2. Szamos-Udvarhely 3. Zilah 3. Szilágy-Somlyó 5. Kraszna 3. Borgó-Prund 2. Szász-Régen 2. Brassó 4. Beszterce 4. N.-Somkut 4. M.-Vásárhely 6. Baczka-Madaras 4. Kadicsfalva 4. Székely-Keresztur 3. Homorod-Szent-Márton 2. Gyergyó-Sz.-Miklós 2. Csik-Szereda 4. Csik-Csatószege 4. Csik-Szent-Márton 2. Kászton-Altiz 2. Szabenzében: Sz.-Erzsébet 2. Veresmart 2. Medgyes 3. Nagy-Sink 3. Sz. Ágota 3. Homorod 2. Vizakna 3. Szerdahely 3. Szászváros 3 ménlőval.

— A déési takarékpénztár. 1871. jan. havi üzlet forgalma. Bevétele: Betét 77 tétel után 13479 frt 15 kr. befizetett kamatok 425 frt 90 kr. visszafizetett váltók 10780 frt — kr. Külömbféle díjak 110 frt 35 kr. betéti kis könyv díjak 9 frt 60, kezelési költség — frt 72 kr, viszont leszámított váltók 2100 frt — kr, állam illeték 10 kr, pénztári maradvány decz. 31-én 406 frt 71 kr, összesen 37312 frt 53 kr. Kiadás: Betét vissza fizetésre 2332 frt 50 kr, leszámított váltókra 21060 frt — kr, tisztí fizetésre 33 frt 33 kr, betéti kamatokra 6 frt 58 kr, kezelési költségre 58 frt 45 kr, előlegre 40 frt — kr, viszont leszámított váltók kamatajára 35 frt 77 kr, összesen 23566 frt 63 kr, pénztári maradvány jan. 31-én 3745 frt 90 kr, egész összeg 27312 frt 53 kr. Décs. jan. 31-én 1871. Kovács Mózes, könyvvezető Pap Márton pénztárnok.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 4-én 5% Metalliques 100 frt 58.70. Kamat — 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 67.70. 1860. Kölcsön 94.25. Bankrészevény 720. Hitelintézeti részvény 200 frt. 251.10. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. Kr. 123.90. Ezüst 121.25. Cs. kir. arany 5.84. Napoleondor 9.95 1/2. Urbéri kötvények: Magyarországi 78.25. Temesi 77.— Erdélyi 75.25. Horvátországi 83.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Tudósítások a német tábori kórházakból.

Weyhenstephan, Freising állomás, München mellett, 1870. aug. 22. A helybeli kórház sebesülteinek és betegeknek nevében fölkérem önt, hogy szállítson világhírű gyógy-táp készítményeiből, mert ezek a legjobb, ha nem egyedül szerek, a fáradtság vagy sebek által kimerített test mielőbbi talpraállítására.

(24) (2-*)

Cassel, 1870. sept. 14. Több hét óta alkalmazva az idevaló Lazareth hadiskolájában, alkalmam volt ön világhírű málta-kivonatának rendkívül hatályos gyógyerejét tapasztalni, sok sebesültet sőt belbeteg is. Mivel az orvosok és betegek naponként tudakozódnak a készítmények után sat. (Következik a megrendelés.)

Kalkreuth Valeska grófné, született v. Freysleben.

Mockrehna, 1870. okt. 17. Meggyőződve ön világhírű Malata-készítményeinek rendkívül gyógyhatásáról, kérem egy küldeményt a helybeli kórház számára. A számos sebesült között, az orvos nyilatkozata szerint, a typhus-betegek különösen ily erősítő szert igényelnek.

A kórházi felügyelőség: Gentzsch.

Berlin, 1870. okt. 20. Mely hádra kötelezve ön kitűnő és sebesülteink s betegeink ápolására szolgáló Malata-kivonatát: kérem új szállítmányt sat. A berlini, Localverein zur Pflege der Verwundeten und Kranken im Felde felügyelősége: Schultze.

Coblenz, tábori kórház, 1870. okt. 25. Ön gyógyító Malata-kivonatának használata sürgős szükség az itteni francia-tábornak Coblenz melletti ápolójában a kórházi betegek számára, annyival inkább, mivel a légzési szervek betegségei naponta szaporodnak. (Megrendelés.)

Dr. Bohrdt, a Coblenz melletti ápoló orvos.

Berlin, 1870. nov. 5. Ismételve fölszólítom t. uraságot kitűnő Malata-kivonatának szíves megküldésére, mely készítmény kórházunkban oly áldásos hatást tanúsított. Báró Rosenberg, a Johanna-rend kiküldöttje a Ferencz-császár-laktanya-kórházánál.

Hoff János központi raktára Bécsben, 11 Kärntnerring 11.

A valódi HOFF-féle Malata-készítmények egyedüli áruháza Kolozsvárt KARVÁZY GYULA, Fehérvárt CSIKI KRISTÓF, Segesvárt TEUTSCH J. B. Dézsén KRÉMER SAMUEL, Gyergyó-Szt. Miklóson Lázár Antal özvegye és fiainál.

(192)

(3-3)

A kolozsvári takarékpénztári részvény társulat II-dik évi rendes közgyűlése

folyó 1871. évi február 23-án délután 3 órakor tartatik a városi községi teremben.

Tárgyai:

1. Az igazgató választmány jelentése az 1870. évi üzletről.
2. Nyolcz választmányi tag kisorsolása s újak választása (alapsz. 29. §.)
3. A választmány intézkedéseinek tárgyalása.
4. Az 1869 és 1870 évi számadások és mérlegek megvizsgálására kiküldött bizottmányok jelentései, s ezek nyomán az 1870. évi számadás és mérleg megvizsgálása.
5. Az alapszabályok 23. §-ának d és e pontjai által rendelt mérleg és számadás vizsgáló bizottmányok megválasztása.
6. A lefolyt évi tiszta jövedelemről intézkedés és az osztalék megállítása.
7. A választmány indítványa a tisztviselők fizetése iránt.

A t. cz. részvényesek e közgyűlésre azon értesítéssel hivatnak meg, hogy a szavazási jog akár személyesen, akár felhatalmazott által gyakorolható: de a meghatalmazottnak is részvényesnek kell lenni, (alapsz. 21. §.)

A közgyűlésben résztvenni szándékozók felhivatnak, hogy részvényeiket a gyűlés előtt való nap esti 6 óráig a gyűlés tartamára az intézet helyiségébe letenni sziveskedjenek, hol a felhatalmazási és jogosultsági okiratok megvizsgálására kiküldött bizottmány a megjelenési jegyeket kiszolgáltatja (alapsz. 19. 20. §.)

Kolozsvárt, január 19-kén, 1871.

Az igazgató választmány.

Első és a maga nemében egyetlen
Posztókereskedés
divat gyapjukelmék gyári raktára.

A tilla.

BORZA ISTVÁN

Kolozsvárt,

ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönség szíves figyelmébe

olcsóság, jószág és pontosság
tekintetében piacunkon s általában kiváló elismerésben részesült

férfi ruha készítő üzletét,

a hol megrendelés után kellő vigyázattal saját PESTI szabásán kívül szabómesterek közreműködésével bármennyű legújabb divatu férfi és gyermek-öltözetek gyorsan, jutányosan s a leg-szilárdabbban készülnek, felelősség mellett.

F r a k k.

Kizárólag férfi divat-árak

legnagyobb és legolcsóbb forrása „Brünn városához” főter 6. sz. dr. Pataky-ház.
(1-*)

(59)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel Stein Jánosnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

(58)

(1-22)

Duha Kristóf

fehérnemű gyárában belközéputcza 457. sz., felvállaltatnak mindennemű fehérneműek megvarratatása; hol is egy kitűnő szakképzett **bécsi szabásznő** van alkalmazva; és így a megrendelések gyors és jutányos árban teljesítettek.

RAKTÁRONBAN dús választásban kaphatók: **rumburgi-, hollandi-, creász-, bécsi házi vásznak, asztalnéműk, gazdasági ruhaszövetek,** több ezer rőf (schifon) **angol vászon zsebkendő, férfi és női fehérnemű** legnagyobb választékban, **kötő-, varró czérna.** Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek.

A nagy érdemű t. közönség szíves pártfogásába ajánlja magát

DUHA KRISTÓF,

fehérnemű gyáros.

Figyelemreméltó.

Van szerencsém a t. cz. nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a jelen **FARSANGI** idényre **Férfi divat üzletben** megérkeztek a legújabb divatu **Masina Cylinder kalapok** nagy választékban, **nyakkendők,** több mint nyolczvan féle állásu **Gallérok** és **Kézeldők,** igen finom kivarrott elejű **Férfi Ingek, Béli férfi-, női és gyermek** kesztyűk, feltűnő olcsó árban.

1 pár **Női három gombu fehér kesztyű** csak **1 frt. 15 kr.**

1 pár **Férfi fehér és szalmaszin kesztyű** **1 " — "**

1 pár **gyermek kesztyű** **— " 70 "**

Kovács Károly,

(23) 5-6

főter Frölichház

(15)

(5-*)

Zongorák
ujak és használtak,
különösen kaphatók:

Stutz-Hügel

5 láb hosszú, legújabb szerkezettel.

Ára 400 frt.

1 kitűnő négyszög-zongora 150 frt.

1 6³/₄ oktávás-zongora . 150 frt.
és feljebb,

Triska Ferencz

zongora készítőnél,

Kolozsvárt, hiducza **315 sz.**

Hontalálható: d. e. 10-től 12-ig.

Használt zongorákat vesz és becserél.

42

3-*

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvárt, külső tordautczában **306 sz. alatt.**

készen kaphatók:

Vidats-féle vasekék.	Ára 17 és 18 frt.
Eketaligák	" — 10 frt.
Vasfogu boronák	" — 28 frt.
Szóró és tisztító rosták	" — 65 frt.
Választó cylinder rosták	" — 45 frt.
Répa-vágók	" — 105 frt.
Szecekvágók	" 55 és 95 frt.
Cséplőgépek	" 500 és 650 frt.
Borsajtók vassróffal	" — 85 frt.

A gyárba beszállított gépek kijavitása gyorsan és pontosan teljesítetik.

(55)

(3-3)

Hirdetmény.

Alólírt birtokossági, és községi megbízott által közhírré tétetik, miszerint Dobokamegye választási járásába kebeleztet Borsa községebeli összes kocsmárlási jog, a folyó évi Szentgyörgy napjától számítandó három egymásután következő évekre **Borsán 1871 mártius hava 1-én d. e. 10 órakor** tartandó árverezés útján haszonbérbe fog adatni, melyre az árverezni szándékozók azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy magokat 200% forint bánatpénzzel lássák el, s hogy az árlejtési feltételeket úgy alólírtánál, mint borsai gazdatisztje Ferenczi Károly urnál bármikor az árverezés előtt is megtekinthetik.

Borsa, 31. Január 1871.

B. BÁNFFI DÁNIEL.

Demjén L.

könyv-, mű- és hangjegyek kereskedésében

KOLOZSVÁRT,
(2) legújabb (6-*)

könyvek, képek, HANGJEGYEK,
valamint kitűnő bécsi érmét nyert

ZONGORÁK

gyári áron folyvást kaphatók.

